

LIETUVOS RESPUBLIKOS EKONOMIKOS IR INOVACIJŲ MINISTERIJA

Biudžetinė įstaiga, Gedimino pr. 38, LT-01104 Vilnius, tel. +370 706 64 845,
el. p. kanc@eimin.lt, http://eimin.lrv.lt.
Duomenys kaupiami ir saugomi Juridinių asmenų registre, kodas 188621919

Lietuvos Respublikos Seimo
Audito komitetui
Viešųjų pirkimų tarnybai

2025-09- Nr.
Į 2025-06-30 Nr. S-2025-3332

DĖL INFORMACIJOS PATEIKIMO

Ekonomikos ir inovacijų ministerija ir Viešųjų pirkimų tarnyba (toliau – Tarnyba), susipažinusios su Lietuvos savivaldybių asociacijos (toliau – LSA) 2025 m. balandžio 29 d. raštu Nr. SD-2025/286 „Dėl informacijos pateikimo“ (toliau – LSA raštas), kuris pateiktas kartu su Lietuvos Respublikos Seimo Audito komiteto 2025 m. birželio 30 d. raštu Nr. S-2025-3332 „Dėl informacijos persiuntimo“ (toliau – Audito komiteto raštas), pagal savo kompetenciją teikia informaciją bei paaiškinimus dėl LSA išdėstytų probleminių aspektų, su kuriais susiduria savivaldybių centrinės perkančiosios organizacijos (toliau – savivaldybių CPO).

Dėl LSA atsakyme į 2 klausimą pateiktų siūlymų keisti teisinį reglamentavimą

2025 m. liepos mėnesio pradžioje suinteresuotoms institucijoms ir visuomenei buvo pateiktas derinti Lietuvos Respublikos viešųjų pirkimų įstatymo (toliau – VPI) pakeitimo projektas (projekto Nr. 25-11284, įtrauktas į įstatymų pakeitimų paketą), į kurį jau yra įtraukta nemaža dalis LSA rašte pateiktų siūlymų. Įstatymų projektais siekiama mažinti administracinę naštą perkančiosioms organizacijoms ir tiekėjams, palengvinti viešųjų pirkimų procedūras, spartinti pirkimus, užtikrinti geresnį tiekėjų dalyvavimą viešuosiuose pirkimuose bei suderinti teisinį reguliavimą su Europos Sąjungos teisės aktais. Šiuo tikslu buvo analizuoti Europos Komisijos ir Tarnybos skelbiami viešųjų pirkimų duomenys bei įvertinti viešųjų pirkimų sistemos dalyvių pateikti siūlymai, kaip mažinti administracinę naštą viešuosiuose pirkimuose. Įvertinus minėtus duomenis bei siūlymus, atsižvelgiant taip pat ir į LSA rašte pateiktus pasiūlymus, buvo parengtas VPI pakeitimo įstatymo projektas. Šiuo metu Ekonomikos ir inovacijų ministerija vertina gautas pastabas, pasiūlymus ir planuoja artimiausiu metu patikslintą VPI pakeitimo įstatymo projektą teikti svarstyti Lietuvos Respublikos Vyriausybei.

Dėl LSA atsakyme į 3 klausimą pateiktų pastabų

Poreikis dėl darnųjų pirkimų strategijų gairių. Tarnyba atkreipia dėmesį, kad darnųjų pirkimų strategija turėtų būti rengiama atsižvelgiant į kiekvienos individualios perkančiosios organizacijos (įskaitant savivaldybes ir centines perkančiąsias organizacijas) konkrečius siektinus tikslus, veiklos specifiką ir aktualią problematiką. Pavyzdžiui, vienai savivaldybei svarbiausia gali būti oro taršos mažinimas ar gatvių apšvietimo sąnaudų optimizavimas, kitai – mokyklų renovacija ar užimtumo skatinimas. Pažymėtina, kad viešųjų pirkimų darnumo aspektai sudaro tik dalį bendros organizacijos darnumo politikos, jais yra tik prisidedama prie siektinų darnumo tikslų, kurių turinys ir prioritetai gali labai skirtis. Rekomenduoti visoms perkančiosioms organizacijoms vienodus strateginius uždavinius ar parengti bendrą gairių šabloną reikštų neatsižvelgti į vietos specifiką. Tai prilygtų rekomendacijai visoms savivaldybėms vienodai matuoti CO₂ emisijas, nors daliai jų ši sritis gali būti mažiau reikšminga nei, pavyzdžiui, socialinė integracija ar infrastruktūros atnaujinimas. Todėl veiksmingiausias kelias – kad kiekviena perkančioji organizacija pati įsivertintų savo pagrindinius iššūkius bei darnumo prioritetus ir pagal juos pasirengtų individualią strategiją. Tai

užtikrintų, kad dokumentas nebūtų formalus, o realiai atlieptų konkrečios organizacijos siekiamus tikslus.

Dėl kompetentingų institucijų parengtų metodinių dokumentų centralizuotų viešųjų pirkimų vykdymo tema trūkumo. Tarnyba, atsižvelgdama į teisės aktų pakeitimus ir pateiktas pastabas, atnaujins ir papildys savo rengiamą metodinę medžiagą (gaires, rekomendacijas, įskaitant Statybos darbų gaires, Viešųjų pirkimų ir pirkimų organizavimo ir vidaus kontrolės rekomendacijas (toliau – Rekomendacijos), papildant atitinkamais pavyzdžiais, kurie padėtų perkančiosioms organizacijoms tobulinti savo procesus.

Tačiau atkreiptinas dėmesys, kad Tarnybos pagrindinis tikslas – siekti, kad perkančiosioms organizacijoms būtų suprantami esminiai bendrieji principai, tuo tarpu konkrečių situacijų sprendimai ir jų nustatymas standartiniuose dokumentuose, manytina, nėra tikslingas. Priešingai, labai detaliai aprašius konkretų pavyzdinį modelį, kiltų pagrįsta rizika, kad perkančiosios organizacijos tiesiog akiai kopijuotų siūlytiną nuostatą ar formuluotes, neįvertindamos jų reikalingumo, proporcingumo ir atitikties savo įstaigos poreikiams ir konkrečioms atvejams ar situacijoms.

Papildomai pažymėtina, kad Tarnyba yra pateikusi siūlymus VPI keitimams, kuriais siūlo perkančiosioms organizacijoms nustatyti pareigą taikyti Tarnybos tipines pirkimų organizavimo ir vidaus kontrolės tvarkos aprašo nuostatas (kurios, kaip minėta pirmiau, bus atitinkamai pagal poreikį patikslintos).

Dėl LSA atsakyme į 4 klausimą pateiktų pastabų

Dėl neaiškaus atsakomybių pasiskirstymo tarp pirkimo iniciatoriaus ir centrinės perkančiosios organizacijos. Tarnyba nuosekliai laikosi pozicijos, kad centrinės perkančiosios organizacijos turėtų būti atsakingos už veiklas, susijusias su viešųjų pirkimų kompetencijomis, tuo tarpu, centralizavimo sistemai priklausančios perkančiosios organizacijos – už veiklas, susijusias su pirkimo objekto kompetencijomis. Savo išvalgas, kaip turėtų būti paskirstytos atsakomybės tarp perkančiosios organizacijos ir centrinės perkančiosios organizacijos, Tarnyba yra pateikusi tikrinimo ataskaitose¹, todėl kviečiame susipažinti su jomis. Tarnyba taip pat peržiūrės Rekomendacijas ir, pagal poreikį, atnaujins, papildys nuostatomis dėl atsakomybių pasiskirstymo centralizuotų pirkimų atveju.

Aiškesniam kontrolės ir atsakomybių pasiskirstymui tarp pirkimo iniciatoriaus ir VšĮ CPO, Ekonomikos ir inovacijų ministerija rengia teisės akto, pagal kurį VšĮ CPO LT vykdys centralizuotus viešuosius pirkimus ir pagal centralizavimo planus perduotus vykdyti pirkimus, projektą. Jame numatoma įpareigoti VšĮ CPO LT pagal perkančiosios organizacijos prašymą suteikti šias paslaugas:

- nustatyti pirkimo būdą su sąlyga, kad perkančioji organizacija tuo tikslu pateikia VšĮ CPO LT savo pirkimų planus;
- nustatyti tiekėjų pašalinimo pagrindus;
- nustatyti pasiūlymų vertinimo kriterijus. Tačiau perkančioji organizacija, geriausiai žinodama perkamą objektą, turėtų pasiūlyti VšĮ CPO LT pasiūlymų vertinimo kriterijus, o VšĮ CPO LT įvertintų jų atitiktį VPI ir galutinai juos patvirtintų;
- atlikti rinkos tyrimus ir rengti technines specifikacijas tais atvejais, kai VšĮ CPO LT turi reikiamų ekspertų ir perkančioji organizacija paprašo, kad tai atliktų VšĮ CPO LT;
- atlikti kitas funkcijas (pvz., savarankiškai nustatyti tiekėjų kvalifikacinius reikalavimus ar pasiūlymų vertinimo kriterijus, kai VšĮ CPO LT turi reikiamų ekspertų ir perkančioji organizacija to paprašo ir pan.).

Specializuotų CPO steigimas jau buvo svarstomas Ekonomikos ir inovacijų ministerijoje, tačiau to atsisakyta. Įvertinus turimą VšĮ CPO LT viešųjų pirkimų vykdymo patirtį, administruojamo elektroninio katalogo svarbą ir potencialą, jau sukurtą viešųjų pirkimų sistemą, VšĮ CPO LT pajėgumus analizuoti duomenis ir priimti sprendimus dėl savo administruojamo elektroninio katalogo plėtros, nuspręsta nekurti naujų įstaigų, o naudotis turimais pajėgumais. Institucinė ir informacinių sistemų pertvarka pareikalautų papildomų lėšų, laiko šnaudų, sutrukdytų pirkimų procesus. Taip pat svarbu pažymėti, kad būtų didelė rizika prarasti VšĮ CPO LT sukauptas kompetencijas bei galėtų būti susiduriama su kliūtimis dėl viešųjų pirkimų specialistų trūkumo rinkoje.

Dėl standartizuotų techninių specifikacijų. Tarnyba pritaria LSA pastaboms ir siūlymams CPO LT katalogo plėtimui, todėl kviečiame atitinkamus siūlymus dėl pirkimo objektų grupių techninių specifikacijų standartizavimo teikti VšĮ CPO LT.

¹ https://vpt.lrv.lt/lt/pirkimu-valdysena_2/tikrinimo-ataskaitos-2/

Dėl tiekėjų motyvacijos stokos. Informuojame, kad Tarnyba yra parengusi ir įgyvendina Tiekėjų pritraukimo dalyvauti pirkimuose 2024–2026 m. veiksmų planą. Su veiksmų plano įgyvendinimo 2024 m. rezultatais galima susipažinti viešai skelbiamoje ataskaitoje: <https://vpt.lrv.lt/lt/naujienos-3/tiekejy-pritraukimo-strategijos-2024-m-ataskaita/>. Taip pat primename, kad Tarnyba yra parengusi smulkiojo ir vidutinio verslo subjektų skatinimo dalyvauti viešuosiuose pirkimuose gaires „Viešieji pirkimai – naujos galimybės smulkiam ir vidutiniam verslui“, kuriose aptartos dažniausios problemos ir jų sprendimo būdai.

Siekdama didinti tiekėjų motyvaciją, VšĮ CPO LT aktyviai dalyvauja verslui skirtuose renginiuose. Taip pat VšĮ CPO LT įsitraukė į Tarnybos inicijuotus tiekėjų pritraukimo renginius Lietuvos regionuose. Nuo 2022 m. VšĮ CPO LT kasmet organizuoja autorinį webinarą viešųjų pirkimų bendruomenei, į kurį pritraukia 800-1000 dalyvių, taip pat organizuoja atvirų durų dienas tiekėjams. VšĮ CPO LT daug dėmesio skiria naujų elektroninio katalogo naudotojų mokymams bei naujų arba atnaujintų modulių pristatymams. Kasmet apmokoma vidutiniškai 1500-2000 asmenų.

Dėl IT sistemų ir duomenų trūkumo. Atkreipiame dėmesį, kad Centrinė viešųjų pirkimų informacinė sistema yra nuolatos tobulinama, atsižvelgiant į visuomenės prašymus, siūlymus bei poreikius, integruojama su kitomis sistemomis – Sąskaitų administravimo bendrąja informacine sistema (SABIS).

Dėl kompetencijų ir žmogiškųjų išteklių trūkumo. Informuojame, kad siekiant auginti naujus pirkimų vykdytojų specialistus, plėsti kompetentingų asmenų ratą, vienas iš šių metų Tarnybos strateginių tikslų – sukurti mokymų akademiją, kurios tikslinė auditorija – viešųjų pirkimų patirties neturintys asmenys. Planuojama, kad šiuose mokymuose būtų ne tik suteikiamos teorinės žinios, bet ir vykdomos praktinės užduotys, suteikiant juos baigusiems asmenims realių praktinių įgūdžių vykdyti viešuosius pirkimus. Kalbant apie žmogiškųjų išteklių trūkumą pažymėtina, kad kiekviena perkančioji organizacija (kaip ir bet kuris darbdavys) turėtų pati atlikti savo žmogiškųjų išteklių trūkumo analizę bei priimti atitinkamus sprendimus, atsižvelgiant į konkrečią problematiką, taip pat – turėti naujų darbuotojų pritraukimo strategiją. Atkreiptinas dėmesys į tai, kad šiuo metu galiojantis teisinis reguliavimas (žr. VPĮ 82¹ str. 1 d. 2 p.) nedraudžia kelioms savivaldybėms steigti bendrą centrinę perkančiąją organizaciją, arba (ir) savivaldybei pasirašyti centralizuotų pirkimų veiklos paslaugų sutartį su esama centrine perkančiąja organizacija dėl pirkimų paslaugų savivaldybei ir savivaldybės kontroliuojamoms (valdomoms) perkančiosioms organizacijoms. Tokie sprendimai ne tik padėtų spręsti žmogiškųjų išteklių trūkumo problematiką, bet ir turėtų itin didelį teigiamą viešųjų pirkimų rezultatyvumo ir efektyvumo poveikį.

VšĮ CPO LT ėmėsi veiksmų, kurie padėtų minimizuoti galimas žmogiškas klaidas ir viešųjų pirkimų pažeidimus. VšĮ CPO LT vykdomų pirkimų vidaus kontrolės sistemos tvarkos apraše, patvirtintame VšĮ CPO LT direktorės 2025 m. balandžio 1 d. įsakymu Nr. 3V-63, numatyta:

- viešojo pirkimo komisijų atliekamas rizikos veiksnių vertinimas jį fiksuojant komisijos protokole dėl pirkimo dokumentų patvirtinimo;
- pretenzijų nagrinėjimo komisijos, kuri nagrinėja visas VšĮ CPO LT gautas pretenzijas dėl viešųjų pirkimų, atliekamas sisteminių neatitikimų nustatymas ir informacijos apie tai teikimas VšĮ CPO LT patarėjui vidaus kontrolei, kurio viena iš pagrindinių atsakomybių yra atlikti VšĮ CPO LT elektroniniame kataloge skelbiamų naujų arba atnaujinamų dinaminį pirkimo sistemų ex ante patikrą;
- nuolatinė veiklai aktualios teismų praktikos, teisės aktų pokyčių, Tarnybos skelbiamų naujienų ir vertinimo išvadų, ES paramą administruojančių institucijų VšĮ CPO LT pirkimų patikrinimų rezultatų stebėseną, reguliarius apžvalgų teikimas darbuotojams;
- metodologijos eksperto įsitraukimas į el. katalogo modulio kūrimo procesą (pirkimą vykdančių darbuotojų konsultavimas, parengtų pirkimo dokumentų vertinimas ir kt. metodologinės pagalbos teikimas).

VšĮ CPO LT veikia Metodologinė taryba, susidedanti iš direktoriaus pavaduotojo, viešuosius pirkimus vykdančių skyrių ir grupių vadovų bei metodologijos ekspertų ir teisininkų, kurios tikslas – vienodinti pirkimus vykdančių skyrių praktiką, kad būtų išvengta pasikartojančių netikslumų ir klaidų viešuosiuose pirkimuose, ir tam, kad praktika vykdančių pirkimus visuose skyriuose ir metodologijos ekspertų bei teisininkų pozicija būtų vieninga.

VšĮ CPO LT yra inicijavusi ir jau antrus metus nuolat bendradarbiauja su Tarnyba dėl įvairių jos veikloje kylančių nevienareikšmiškų situacijų. Be to, organizuoja periodinius susitikimus su

Centrine projektų valdymo agentūra, kuri iš ES paramą administruojančių institucijų yra nustaciusi daugiausiai pažeidimų VŠĮ CPO LT vykdytuose pirkimuose.

Dėl nuolat kintančios teisminės praktikos. Tarnyba savo kompetencijos ribose nuolat atnaujina savo teisės aktus, taip pat teikia siūlymus Ekonomikos ir inovacijų ministerijai dėl viešuosius pirkimus reglamentuojančių teisės aktų keitimo. Pažymėtina, kad Tarnyba periodiškai rengia mokymus apie naujausią teismų praktiką (pastarasis pristatymas² vyko 2025 m. liepos 1 d.), skelbia informacinius pranešimus apie naujausias aktualias teismų nutartis.

Dėl poreikio keisti numatomos viešojo pirkimo ir pirkimo vertės skaičiavimo metodiką (toliau – Metodika). Pažymėtina, kad numatoma pirkimo vertė apskaičiuojama pagal Tarnybos patvirtintą Metodiką, parengtą vadovaujantis VPI 5 straipsniu, įgyvendinančiu Direktyvos 2014/24/ES³ 5 straipsnio nuostatas. Todėl, nors Metodika šiuo metu yra peržiūrima ir bus keičiama, šio teisės akto nuostatos, kurios tiesiogiai atliepia Europos Sąjungos reglamentavimą (įskaitant nustatytą verčių sumavimo tvarką), nebus keičiamos.

Dėl LSA atsakyme į 5 klausimą pateiktų siūlymų

Nacionaliniu lygiu imtasi veiksmų, kurie gali prisidėti prie savivaldybių CPO veiklos tobulinimo. Lietuvoje įkurtas centrinių perkančiųjų organizacijų tinklas, kurio lyderystę ir kuratoriaus vaidmenį prisiėmė VŠĮ CPO LT. Šiame tinkle dalyvauja ir savivaldybių CPO LT. Manome, kad tai tinkamiausias būdas pasikeisti gerąja praktika dėl centrinių perkančiųjų organizacijų veiklos tobulinimo ir kyšančių problemų sprendimo būdų.

Jurgita Klusevičiūtė, tel. +370 691 49 446, el. p. jurgita.kluseviciute@eimin.lt

Jovita Lonienė, tel. +370 669 98612, el. p. jovita.loniene@eimin.lt

Silvija Malinauskaitė, tel. +370 633 52207, el. p. Silvija.Malinauskaite@vpt.lt

² [Naujausia viešųjų pirkimų Lietuvos teismų ir Europos Sąjungos Teisingumo Teismo praktika](#)

³ 2014 m. vasario 26 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2014/24/ES dėl viešųjų pirkimų, kuria panaikinama Direktyva 2004/18/EB (OL 2014 L 94, p. 65), su paskutiniais pakeitimais, padarytais 2017 m. gruodžio 18 d. Komisijos deleguotuoju reglamentu (ES) 2017/2365